

tikel 4 i forslaget handler udelukkende om alle disse undtagelser.

I forhold til det første udkast er der ikke sket afgørende ændringer her. Der er opremsnet en lang række undtagelser, som vil kunne bruges til bl.a. at beskytte industriinteresser, som retter henvendelse til Kommissionen og dens embedsmænd for at påvirke arbejdet med EU-lovgivningen allerede i dens indledende fase.

I indledningen til direktivforslaget skriver Europa-Kommissionen, at dette direktiv også giver adgang til dokumenter vedrørende udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Men i artikel 4 med dens lange række af undtagelser står der, at Kommissionen kan nægte aktindsigt til disse dokumenter, hvis offentliggørelse af disse dokumenter på afgørende måde underminerer beskyttelsen af forsvarsmæssige og internationale relationer eller interesser.

Reelt er dette en politisk gummiparagraf, fordi det helt overlades til Kommissionens og dens embedsmænds vurderinger. En situation, som forslagsstillerne ikke har nogen særlig tiltro til, når man ser på en lang årrække af kampe for at få indsigt i Kommissionens arbejde.

En anden undtagelse under artikel 4 er pkt. d, som siger, at en tredjepart – uden for EU-institutionerne – kan kræve, at et dokument, svar o. lign., som er sendt til den pågældende EU-institution, ikke udleveres til andre instanser eller personer uden for EU-institutionen.

Selv om dette forslag om aktindsigt nu ikke kun gælder de pågældende EU-institutioner, men også dokumenter fra en tredjepart til de pågældende institutioner, kan denne tredjepart forlange, at dokumentet ikke udleveres til andre, også selv om det pågældende dokument ellers ville falde ind under de dokumenter, som Kommissionen ville udlevere, hvis det var Kommissionens eget dokument.

I det hele taget må man sige, at artikel 4's mange opremsninger af undtagelser fra en generel aktindsigt og den mangel på præcision, som ligger i opremsningen, giver Kommissionen rig lejlighed til at tilbageholde mange dokumenter, som vil være vitale for offentligheden, enkeltpersoner og NGO'er i forbindelse med at øve indflydelse på EU-lovgivningsprocessen i dens indledende fase og ikke først, når Kommissionens forslag til direktiv eller forordning ligger der. Det er disse undtagelser, som gør, at den svenske demokratiminister, Britta Lejon, ifølge Ritzau den 27. januar 2000 siger, at selv om forslagene betyder forbedringer i forhold til de nuværende regler, så vil der være »alt for store muligheder for at begrænse adgangen til dokumenter gennem upræcise bestemmelser

for hemmeligholdelse og undtagelser for arbejdsdokumenter«.

Hun er også utilfreds med den gummiparagraf, som både kan undtage dokumenter med oplysninger om EU-systemets interne overvejelser – altså arbejdsdokumenter – fra offentlighedsreglerne og samtidig lægger op til at undtage dokumenter, der kan skade institutionernes »effektive arbejdsduelighed«, fra hovedreglen om fuld åbenhed.

I artikel 3 skriver Europa-Kommissionen, at enhver borger i Unionen har ret til at have så stor indsigt som muligt i institutionens dokumenter, uden at man behøver at dokumentere en speciel interesse i sagen. Men som det fremgår af direktivforslaget, er der så mange begrænsninger tilknyttet, at det må konstateres, at der er langt mellem de smukke ord og den praktiske udmøntning af aktindsigten, som vi ser med dette forslag.

Berlingske Tidende skrev den 26. januar 2000, at Romano Prodi havde udtalt, at han ville lægge en postliste ud på Internettet, så folk frit kunne se, hvad han fik og afsendte af post. Det må karakteriseres som lidt af en pr-aktion, da det for det første kun er en oversigt, over, hvad han modtager eller afsender, samtidig med at det, han definerer som privat korrespondance, er undtaget. Samtidig kan afsenderen af breve og dokumenter til Prodi forlange, at de heller ikke står opført på Prodis liste. Endelig vil indholdet i breve/dokumenter, som står opført på postlisten, ikke være tilgængelige på Internettet. Disse breve og dokumenter skal behandles på samme måde som skitseret ovenfor, bl.a. i forhold til artikel 4-undtagelserne.

I artikel 5 skriver Kommissionen, at en ansøgning om aktindsigt skal besvares inden for en måned. Denne tidsfrist kan eventuelt forlænges med yderligere en måned. Men for alle eventualiteters skyld skriver man til sidst, at såfremt ansøgeren ikke har modtaget et svar på sin ansøgning inden for den vedtagne svarfrist, skal dette manglende svar tages som udtryk for et negativt svar! Det kan man da kalde en gummiparagraf, der vil noget.

I artikel 6 – som handler om, at en ansøger kan klage over et afslag på en ansøgning – er der også en tidsfrist på en måned, som igen eventuelt kan forlænges med yderligere en måned. Men her gælder det, at hvis ansøgeren ikke har fået svar på sin fornyede ansøgning inden for den fastsatte tidsfrist, så skal ansøgerens fornyede ansøgning være at betragte som imødekømt. Det interessante ved denne sidste omvendte formulering er, at i det første udkast fra Kommissionen den 29. november 1999 var formuleringen i artikel 5 om, at et manglende svar skulle tages som udtryk